

ПРОГРАМА
претендента на посаду ректора
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка
БУЛАВИ ЛЕОНІДА МИКОЛАЙОВИЧА

Девіз:

«Роби, що можеш, з тим що маєш, і там де ти є»

(Т.Рузвельт)

Головне завдання: ПНПУ імені В.Г. Короленка потрібно не тільки повернути собі лідерство у підготовці, передусім, педагогічних працівників для роботи в закладах освіти у реаліях ХХІ століття, але і стати нарешті справжнім університетом за духом та стилем діяльності.

На січень 2016 р. маємо:

**162 місце серед
317 ВНЗ України;**

**12 місце серед
17 педагогічних
університетів.**

Чи не низькувато?

Місце і роль ректора в керівництві університетом

Традиційне бачення:

- Ректор - феодал, який розподіляє блага у вигляді ставок та посад;
- комунікує з місцевими феодалами-«кришею» в інших державних органах;
 - посада має також сакральний відблиск;
 - ректор має думати за всіх, забезпечувати благополуччя підданих.

Наслідки такого бачення:

- **відчуженість** від прийняття рішень у певної частини викладачів (що накажуть, те й робитимемо), і прояви **патерналізму** – з іншого (нехай начальство за нас думає).

Місце ректора за проектом Закону «Про освіту»

ст. 21.2 передбачає чіткий розподіл повноважень:

1. Управління вищим навчальним закладом здійснюють:

- Керівник (ректор) внз;
- Вчена рада;
- керівники структурних підрозділів;
- колегіальні органи управління структурних підрозділів;
- органи громадського самоврядування;
- інші посадові особи та органи управління, визначені Статутом.

Причому жоден керівник закладу чи підрозділу не має права очолювати колегіальний орган.

Ректор – менеджер і лідер конкурентоздатного колективу.

Що заважає нам стати сучасним університетом?

- Недостатня ініціативність керівництва у внесенні змін до Законів і підзаконних актів щодо реформування освіти;
- Недостатня прозорість діяльності (відображена на сайті університету);
- Бракує колегіальності й колективізму у визначенні стратегічних і тактичних завдань розвитку;
- Освітній процес не завжди стоїть у центрі уваги діяльності університету: *забагато імітації*;
- Формалізм і інерція в організації освітнього процесу часто стають на заваді творчій роботі;
- Недостатньо реалізується головний принцип європейського освітнього простору: «**Освітній** процес є цілеспрямованим до потреб студента»

*Вважаю за необхідне дотримуватися
головного принципу діяльності:*

**Роби сам (бери відповідальність) і формуй
колективи для досягнення конкретних
цілей і виконання головного завдання
діяльності університету.**

The image shows a screenshot of a Facebook group page. The top navigation bar is blue and contains the Facebook logo, a search bar with the text 'Галузь 01 - ОСВІТА: проектування стандартів', a search icon, a profile picture of a man named 'Леонид', and a 'Главная 4' button. Below the navigation bar is a white sidebar with the user's name 'Леонид Булава', a 'Редактировать пр...' button, and a list of 'ИЗБРАННОЕ' (Favorites) including 'Лента новостей', 'Сообщения 6', 'Мероприятия', 'Галузь 01 - ОСВІ...', 'Нові стандарти ви... 6', and 'Сохраненное'. The main content area features a large photo of several young women sitting at a table, focused on their work. Overlaid on the bottom of the photo is the text 'Галузь 01 - ОСВІТА: проектуван' and 'Общедоступная группа'. At the bottom right of the photo, there are two buttons: 'Присоединился(-ась)' and 'Поделиться'.

Ні міжнародні експерти з досить значним тягарем євробюрократії, ні найвищі керівники МОН, ні комітет ВР з освіти й науки не є всезнаючими, але вони доступні для дискусії і конструктивних пропозицій. Тому принцип моєї діяльності простий: не очікувати готових Законів, Постанов, Наказів, щоб виконувати чи критикувати їх, а брати участь у поліпшенні законодавчої бази й формувати нові цивілізовані умови взаємин у державі, національному освітньому середовищі та в конкретному навчальному закладі.

Що зроблено особисто за 2012 – 2016 роки:

- Брав участь у робочій групі з розробки й обговоренням проекту Закону «Про вищу освіту» (за редакцією Лілії Михайлівни Гриневич, 2012-2013 рр.);
 - Автор частини «Концепції неперервної педагогічної освіти» (2013) щодо «наскрізного магістра» педагогічної освіти (починаючи з першого курсу);
 - У 2014-2015 рр. - член групи позаштатних радників Першого заступника міністра освіти України І.Р.Совсун - мав честь працювати разом із двома визнаними аналітиками й фахівцями в галузі європейської освітньої політики професором Юрієм Рашкевичем та директором науково-методичного центру організації освітнього процесу КНУ ТШ Андрієм Гожицом;
- Група працювала 1,5 роки. За цей час були переглянуті і рекомендовані до відміни десятки застарілих актів, які заважали розвиткові освіти. Підготовлено ряд проектів Постанов, Наказів МОН і методичних листів. Серед того, чим горджуся: підготовлений мною проект методичного Лист щодо особливостей організації освітнього процесу в 2015/2016 н.р.; проект переліку спеціальностей з галузі знань 01 Освіта, який укладався в процесі сильного супротиву але набув чинності.
- Восени 2015 р. запрошений до участі в роботі Національної команди експертів з реформування вищої освіти за підтримки Британської та Американської рад в Україні, національного Еразмус+ офісу в Україні, та організаторської ролі Інституту вищої освіти НАПНУ. **Результат:** є співавтором проекту Методичних рекомендацій МОН щодо розробки стандартів вищої освіти та освітніх програм.
- 16.02.2016 р. обраний членом Науково-методичної ради МОН
- Член експертної групи «Освіта» спілки «Реанімаційний пакет реформ»

Реалізм і системність

у діяльності керівництва університету (прийняття оптимальних рішень на основі всебічного аналізу ситуації що змінюється, з урахуванням досвіду й традицій ВНЗ, консультацій із зацікавленими учасниками освітнього процесу).

Не варто давати популістські обіцянки. Слід урахувати реальну економічну, фінансову, політичну та іншу ситуацію в Україні та ВНЗ.

Закон «Про вищу освіту» і Статут університету дозволяють створювати робочі й дорадчі органи із професіоналів, які найкраще володіють ситуацією. Ректор керується не тільки власною думкою, інтуїцією, але й висновками експертів.

Реальні шляхи підвищення ролі ПНПУ в системі освіти України й регіону:

1) Отримати фактичний статус «базового» педагогічного університету із реформування системи освіти в Україні. Перемагає той, хто йде в авангарді, й працює на майбутнє.

2) Розвиватися як регіональний центр неперервної педагогічної освіти, поєднуючи всі її ланки.

Волнін
Олександр Костянтинович
(1872 - 1942)

Левитський
Олекса Августинович
(1872 - 1947)

Директори Полтавського учительського інституту
(1914 - 1919)

3) Стати справжнім університетом як соціальною інституцією і феноменом інтелектуального та культурного життя, який виховує не формально, а прикладом діяльності усього колективу.

У зв'язку з переліченими вище завданнями:

- 1) Для отримання статусу базового університету** обіцяю підтримувати постійні контакти з МОН, національним Еразмус+ офісом в Україні; національною командою експертів з реформування вищої освіти; Британською та Американською радами в Україні, Інститутом вищої освіти НАПНУ тощо.
- 2) Задля реального виконання функцій регіонального центру неперервної педагогічної освіти – з МОН та Полтавською облдержадміністрацією і облрадою.**
- 3) Для набуття не формального, а фактичного статусу університету** дотримуватися принципу рівноваги влад, підвищити роль колегіальних органів управління, та органів громадського самоуправління, у т.ч. студентського. Швидко реагувати на інтелектуальні, культурні, соціальні потреби викладачів, співробітників та здобувачів освіти. Пропоную розробити Кодекс честі працівника ПНПУ, а студентській раді, можливо, Кодекс студента педагогічного.

Реалізація принципу студентоцентричності в діяльності ПНПУ

потребує виконання ряду взаємозв'язаних завдань.

Умовно здобувачів освіти – студентів можна розділити на 3 категорії (якщо це не так, то прошу потім поправити), за бажаннями щодо реалізації потреб кожного в навчанні:

- Бажаючі стати педагогічними працівниками, за можливості працевлаштування;
- Бажаючі якнайлегшим способом отримати диплом про вищу освіту (функція внз «з амортизації безробіття й очікування на остаточний професійний вибір молоді»);
- Ті, які сподіваються, перш за все, на наукову чи не педагогічну професійну підготовку в університеті.

Кожна із перелічених груп отримує право вибору за певною траєкторією (й на наступному ступені освіти може її змінити):

10 професійних навиків, які будуть актуальними через 5 років
(Всесвітній економічний форум у Давосі, 2016 рік):

- 1) **Комплексне багаторівневе бачення проблем;**
- 2) **Критичне мислення;**
- 3) **Креативність;**
- 4) **Уміння управляти людьми, мотивувати їх;**
- 5) **Взаємодія з людьми;**
- 6) **Емоційний інтелект;**
- 7) **Формування власної точки зору для прийняття рішення;**
- 8) **Клієнтоорієнтованість;**
- 9) **Уміння вести переговори;**
- 10) **Гнучкість розуму.**

Навики, потрібні усім трьом категоріям здобувачів освіти

ДЕЯКІ МІРКУВАННЯ З ПРИВОДУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ

за спеціальністю **014** – Середня освіта та іншими педагогічними.

Виключно педагогічних університетів у Європі стало мало. В одних країнах, як Німеччина і Франція, підготовка учителів здійснюється, переважно, в класичних та інших університетах за особливо побудованими освітніми програмами, де бакалаврська трирічна підготовка є теоретичною, часто – з метою теоретичної підготовки до викладання 2-3 шкільних предметів. Після отримання диплома бакалавра широкого профілю в магістратурі здійснюється професійна підготовка впродовж 2-х років, потім – своєрідна педагогічна інтернатура (практика не менше ніж у 2-х школах), і вже потім – допуск до ліцензування чи атестації; у Фінляндії потрібно мати закінчену магістерську підготовку й 1-1,5 різні курси педагогічної підготовки, щоб претендувати на допуск до ліцензування. Ближча до бажаної нам система діє в Краківському педагогічному університеті, а в Україні - в Університеті Грінченка. В Україні теж готуються зміни (**СЕРТИФІКАЦІЯ УЧИТЕЛІВ тощо**).

Необхідно негайно подати обґрунтовані пропозиції до Н-МК МОН:

- Щодо переліків компетентностей і результатів навчання;
- Щодо структурно-логічної схеми підготовки вчителя (доцільності поділу змісту освіти на окремі блоки);
- Щодо делегування членів до підкомісій Н-МК;

Потрібно створити в ПНПУ центр із координації розробки освітніх програм і дотримання ліцензійних умов.

Пропоную об'єднати в ньому методичну раду й навчальний відділ під керівництвом проректора з навчальної роботи.

В університеті склався інтелектуально й функціонально потужний колектив, творча енергія якого далеко не повно використовується. У ці місяці у нас з'явилася унікальна можливість використати цей інтелектуальний потенціал викладачів при розробці освітніх програм і ліцензійних справ. Причому, творчі групи з розробки освітніх програм відтепер самі будуть відповідати за якість роботи. Ніхто не повинен ходити до ректора й випрошувати особливі умови для своїх кафедр чи дисциплін. Якщо не встигнемо швидко підготувати стандарти вищої освіти, то будемо користуватися методичними рекомендаціями (зокрема, переліком обов'язкових компетентностей).

Необхідно терміново розробити Положення про проектну групу, яка утворюється у складі відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу чи кафедри, а також Положення про групи, які створюють кейси вибіркових дисциплін та сертифікатних освітніх програм.

- Які аспекти діяльності ПНПУ пропоную переглянути:*
- З метою зменшення формалізму, інерційності й імітації переглянути:*
- перелік «обов'язкової» документації, й залишити тільки ту, яку вимагають ліцензійні умови й інші обов'язкові документи;
 - відмінити так звані «ректорські контрольні роботи» й замінити їх іншими, реальнішими формами внутрішнього моніторингу якості освіти (наприклад, анкетуванням студентів з метою оцінки й корекції освітньої діяльності; проведенням тренувальних ККР викладачем для самоаудиту або контролю з боку гарантів виконання освітніх програм);
 - потрібно уточнити роль і відповідальність структурних підрозділів та прийняти «Типове положення про факультет», як це передбачено Законом, а на його основі – Положення про конкретні факультети.
 - розмежувати питання, за вирішення яких відповідає кафедра, факультет, університет – за для уникнення зайвого дублювання.
 - переглянути поняття «виховна робота», яке не передбачене Законом «Про вищу освіту» та обговорити доцільність існування інституту кураторства в нинішньому вигляді. Більш адекватним (європейським) є поняття «Служба роботи зі студентами» (не з організаційними, а переважно консультативними, дорадчими функціями). Не зловживати адмінресурсом при залученні студентів до різних формальних заходів.

Одне із найголовніших завдань реформи системи вищої освіти - намагання змістити систему цінностей від посттоталітарного до демократичного суспільства.
Саме ціннісний аспект вважаю чи не найголовнішим у діяльності ректора.

ЗМІНИ У РОБОТІ УНІВЕРСИТЕТУ НЕМИНУЧІ, ХОЧИМО МИ ТОГО ЧИ НІ.

На це є об'єктивні економічні, демографічні та інші причини.

Ви бачите окремі пазли, якими є програми кожного кандидата.

Вибір за Вами, й цілком справедливо тут застосування твердження:
кожен народ (колектив) має того керівника, на якого він заслуговує

Разом з тим, переможець виборів повинен побачити, що ці пазли можна скласти в більш цілісну картину-систему, яка б разом працювала на користь університету.

У жодному разі не можна допустити, щоб відмінності в програмах та особистісних позиціях претендентів у подальшому відіграли **дестабілізуючу роль** для колективу університету, як це було 7 років тому.

Зі свого боку, якщо не буду обраним, то пропонуватиму переможцеві виборів свою підтримку й сприяння з тим досвідом і можливостями, які зараз маю, зокрема, буду наполягати на визнанні МОН результатів виборів.